

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 355/06
13.07.2006. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Весне Поповић, Јасминке Станојевић, Мирјане Грубић и Миломира Николића, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и малолетног ВВ чији је законски заступник мајка АА, сви из __, чији је пуномоћник АБ адвокат, против тужене ГГ, чији је пуномоћник БВ адвокат, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Окружног суда у Новом Саду Гж.бр.2081/05 од 22.9.2005. године, у седници одржаној на дан 13.7.2006. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуде Окружног суда у Новом Саду Гж.бр.2081/05 од 22.9.2005. године и Општинског суда у Бачкој Паланци П.946/04 од 23.2.2005. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Бачкој Паланци П.бр.946/04 од 23.2.2005. године, ставом првим изреке одбијен је главни тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се утврди да не постоји право плодуживања у корист тужене ГГ на парцелама бр. аа и бб и кући изграђеној на кат.парцели аа све уписано у ЗКУЛ вв КО ДД и да се на основу те пресуде у земљишним књигама има извршити брисање истог. Ставом другим изреке, усвојен је евентуални тужбени захтев тужилаца и утврђено да је престало право доживотног плодуживања у корист тужене ГГ на парцелама и кући ближе описаним у ставу првом изреке, и овлашћени тужиоци да по правноснажности пресуде изврше брисање наведеног плодуживања у земљишним књигама.

Окружни суд у Новом Саду пресудом Гж.бр.2081/05 од 22.9.2005. године делимично је уважио жалбу тужене и првостепену пресуду преиначио тако што је тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је престало право доживотног плодуживања укњижено у корист тужене одбијен, док је у осталом делу жалба тужене одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену благовремено су изјавили ревизију тужиоци побијајући је због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу чл. 386. ЗПП, ("Службени лист СФРЈ", бр. 4/77... "Службени лист СРЈ", бр. 15/98 и 3/02) који се на конкретан случај примењује на основу овлашћења из чл. 491. ст. 4. ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 125/2004) Врховни суд је нашао да је ревизија тужилаца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, које међу парничним странкама и није спорно, тужена је била власник непокретности кат.парц.бр.аа и бб и куће изграђеној на кат.парц. бр. аа све уписано у ЗКУЛ вв КО ДД па је уговором о поклону од 27.10.1988. године ове непокретности поклонила своме сину ЋЂ, супругу првотужиље АА а оцу тужилаца ББ и ВВ а за себе задржала право доживотног уживања. Тужена ГГ никада није користила право доживотног уживања већ је користила своју стару кућу. Сада пок. ЋЂ и тужена АА договорили су се да сруше стару кућу и подигну нову, па је због тога, што је тужиља АА била у радном односу и могла да подигне стамбени кредит, а да би то учинила било је нужно да буде сувласник или власник непокретности, сада пок. ЋЂ своју ½ власништва ових непокретности поклонио тужиљи АА. Сада пок. ЋЂ и тужиља АА су порушили стару кућу изграђену на кат.парц.бр.аа и на њеном месту подигли потпуно нову кућу у коју су се уселили 1992. године заједно са својом децом. Сада пок. ЋЂ преминуо је 2000. године а тужена живи у својој непокретности на другом месту. После смрти ЋЂ дошло је до сукоба између тужене и првотужиље АА и правоснажном пресудом истог суда П.бр.860/2002 од 6.2.2003. године обавезани су овде тужиоци да туженој ГГ предају у посед и на коришћење наведене непокретности а одбијен је њихов противтужбени захтев којим су тражили да се брише право доживотног уживања у корист овде тужене уписано у Ц листу ЗКУЛ вв КО ДД на кат.парц.бр.аа и бб.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је ставом првим изреке пресуде, одбио тужбени захтев за утврђење да не постоји право плодуживања на описаним непокретностима у корист тужене јер како је у поступку утврђено, право плодуживања је конституисано уговором о поклону од 27.10.1988. године што и није спорно између странака а на основу чл. 49. до 60. Закона о основама својинско правних односа. Првостепени суд је истом пресудом ставом другим изреке усвојио евентуални тужбени захтев и утврдио да је престало право доживотног плодуживања на предметним непокретностима у корист тужене јер их тужена више година не користи све до ступања у посед непокретности октобра 2004. године а по пресуди истог суда П.бр.860/02 па како је чл. 58. ст. 1. Закона о

основама својинско правних односа прописано да стварна службеност престаје ако се власник послужног добра противи њеном вршењу а власник повласног добра три узастопне године не врши своје право и како је у поступку утврђено да тужена од 1959. године до дана закључења расправе у овој парници живи у својој непокретности у кући ЕЕ ставом другим изреке пресуде усвојио тужбени захтев.

Окружни суд у Новом Саду одлучујући о жалби тужене, преиначио је првостепену пресуду тако што је одбио тужбени захтев којим су тужиоцу тражили да се утврди да је престало право доживотног плодуживања укњижено у корист тужене, док је у осталом делу првостепену пресуду потврдио. По мишљењу Окружног суда, на правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд је погрешно применио материјално право када је усвојио евентуални тужбени захтев погрешно примењујући чл. 58. Закона о основама својинско правних односа који се у конкретном случају не може применити већ правна правила грађанског права а на основу Закона о неважности правних прописа донетих пре 6.априла 1941. године јер је право плодуживања лична службеност која није регулисана одредбама Закона о основама својинско правних односа. Право плодуживања по правним правилима престаје смрћу плодуживаоца и на основу његове воље, па чињеница да тужена ово право није користила није од значаја јер је ствар плодуживаоца да ли ће право користити или не због чега не може да се тврди да је престало право доживотног плодуживања како је то утврдио првостепени суд.

Основано се у ревизији тужилаца указује да нижестепени судови нису правилно применили материјално право па због погрешне примене материјалног права чињенично стање на коме су засноване побијане пресуде није потпуно и правилно утврђено.

Правилно је становиште Окружног суда да се на конкретан случај не могу применити одредбе чл. 49. до 60. Закона о основама својинско правних односа јер су тим одредбама регулисане само стварне службености. Одредбама тог Закона нису регулисане личне службености због чега се, како то правилно закључује Окружни суд, имају применити правна правила грађанског права а на основу Закона о неважности правних прописа донетих пре 6. априла 1941. године и за време непријатељске окупације. Према правним правилима грађанског права, право плодуживања је лична службеност као најшире право употребе туђе ствари и прибирање плодова са ње уз обавезу да се сачува њена суштина. Плодуживалац има право да послужно добро држи, употребљава и прибира са њега плодове као и да предузима послове управљања у вези са послужним добром, а своја права да врши са пажњом доброг домаћина. Право плодуживања стиче се на основу уговора, тестаментa и одржаја. За стицање права плодуживања на непокретностима по основу уговора и тестаментa потребан је упис у јавну књигу. Право плодуживања као лична службеност престаје на исти начин као и стварна службеност, протеком времена ако је било установљено на одређено време, када се у једној личности сједини својство власника и плодуживаоца, када на истом послужном добру неко трећи стекне плодуживање, одрицањем од стране плодуживаоца и у случају потпуне пропасти послужног добра.

У конкретном случају, право плодуживања на непокретностима кат.парц.бр.аа и бб установљено је у корист тужене ГГ на основу уговора о поклону закљученог са сада пок. ЋЋ 27.10.1988. године на тада постојећим непокретностима. Поклонопримац сада пок. ЋЋ, како је то у поступку утврђено а што међу странкама и није спорно, своју $\frac{1}{2}$ ове непокретности пренео је на тужиљу АА уговором о поклону и они су уз сагласност тужене стару кућу на којој је имала конституисано право доживотног уживања порушили и саградили нову. Такође није спорно да за живота ЋЋ тужена није користила своје право доживотног плодуживања на предметној непокретности, већ је то први пут захтевала подношењем тужбе у предмету Општинског суда у Бачкој Паланци П.бр.260/02 у којој је правоснажном пресудом и наложено туженима да јој то право омогуће.

Право плодуживања на старој кући плодуживалац задржава и на новој кући која је подигнута на месту где се налазила стара уколико су се странке о томе споразумеле. У поступку који је претходио доношењу побијаних пресуда, није утврђено да ли су се странке договориле да се право плодуживања у корист тужене пренесе и на новоподигнути објекат нити је пак првостепени суд извршио увид у збирку исправа у земљишним књигама и утврдио на којим непокретностима је извршен упис права плодуживања у корист тужене, да ли на непокретностима пре рушења или на новосаграђеном стамбеном објекту. Од утврђења те чињенице зависи и правилна примена материјалног права. Како нижестепени судови на изложени начин нису поступили, то је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено, због чега су обе нижестепене пресуде укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку првостепени суд ће утврдити на којим непокретностима је извршен упис права плодуживања у земљишним књигама, да ли на старом објекту који је порушен или на новом објекту, потом да ли је између странака постигнут споразум да се право плодуживања пренесе и на новосаграђени стамбени објекат, односно да утврди да ли туженој припада право плодуживања и на новом стамбеном објекту. Од утврђења ових чињеница зависи основаност како основног тако и евентуалног тужбеног захтева, односно захтева за утврђење да не постоји право службености плодуживања у корист тужене, односно да је то право престало. Пошто потпуно и правилно утврди све одлучне чињенице за оцену основаности како основног тако и евентуалног тужбеног захтева, првостепени суд ће правилном применом материјалног права донети нову одлуку о тужбеном захтеву.

На основу изложеног одлучено је као у изреци применом чл. 395. ст. 2. ЗПП.

Председник већа-судија,

Председник Већа-судија,

предраг Трифуновић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

сд